Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
« 01 » 09 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**«Медсестринство в офтальмології»**
Галузь знань	**22 Охорона здоров'я**
Спеціальність	**223 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Акушерська справа**
Форма навчання	**Денна**
Освітньо-професійний ступінь	**Фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS/ Загальна кількість годин	**3** **90**
Розробник:	**Валентина РИБЯНСЬКА**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКСК
протокол № 1 від 1.09.2026 р.
Голова ЦК _____ Тетяна ПОПОВА

ІІ. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Медсестринство в офтальмології»

(назва навч.дисципліни)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-кваліфікаційний рівень, форма навчання								
Галузь знань	22 Охорона здоров'я							
Спеціальність	223 Медсестринство							
Освітньо-професійна програма	Акушерська справа							
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Фаховий молодший бакалавр							
Форма навчання:	Денна							
Характеристика навчальної дисципліни								
Вид	обов'язкова							
Обсяг кредитів ECTS	**3**							
Загальна кількість годин:	**90**							
аудиторних	40							
СРС	50							
Кількість модулів	1							
Кількість змістовних модулів *(якщо є)*	_							
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік. ЄДКІ							
Найменування показників навчальної дисципліни								
Навч.рік підготовки	2026/2027							
Термін вивчення дисципліни	VI семестр							
	Денна форма навчання							
Лекції - всього	10							
Семінарські заняття*(якщо є)*	-							
Практичні заняття	30							
Лабораторні заняття*(якщо є)*								
Самостійна робота студента, в т.ч. інд.роб.	50							
По семестрах*:	лекції		практичні		сам.робота		ф/контролю	
Форма/навч	денна		денна		денна			
VI семестр	10		30		50		Диф.залік	

ІІІ. Мета та завдання навчальної дисципліни

Закріпити та поглибити теоретичні знання з дисципліни «Медсестринство в офтальмології».

Закріпити та поглибити теоретичні знання з дисципліни, удосконалити професійні навички та вміння.

Набути ключові особистісні, професійні та інструментальні компетенції:
-Підкреслювати особливе значення акту зору в життєдіяльності людини, завдяки чому людина отримує інформацію про навколишній світ;
-підкреслювати зв'язок хвороб ока із захворюваннями інших органів і систем, вплив на орган зору факторів зовнішнього середовища;
-звернути увагу на хвороби очей соціального походження; туберкульозне ураження ока, інфекційні кон'юнктивіти, ураження органа зору при загальних захворюваннях організму (цукровий діабет, гіпертонічна хвороба тощо);
-приділяти значну увагу глаукомі, яка є однією з основних причин сліпоти;
-велику увагу слід приділяти очному травматизму, значенню профілактичних заходів для запобігання йому, питанням охорони праці та техніки безпеки;
-слід звернути особливу увагу на можливе ураження органа зору при патології вагітності (еклампсії), токсоплазмозі, вродженому сифілісі, гонореї;
-необхідно підкреслити важливість формування гігієнічної культури населення з метою пропаганди медичних знань та санітарної освіти.

Після вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні знати:
-зв'язок органа зору ЦНС та організмом у цілому;
-причини виникнення захворювань, ознаки захворювань ока, допоміжного апарату очей, захисного апарату очей;
-способи і методи лікуваня в офтальмології;
-способи обстеження пацієнтів в офтальмологічній практиці;
-можливі ускладнення захворювань ока.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні вміти:
-збирати анамнез;
-проводити обстеження пацієнта;
-надавати невідкладну допомогу;
-проводити лікування;
-здійснювати профілактику захворювань.

Здобувачі освіти мають бути проінформовані про:
-організацію офтальмологічної служби в Україні;
-диспансеризацію населення та роль медичного персоналу в її проведенні;
-медичні аспекти екології;
-поняття про медичну етику та деонтологію;
-значення формування гігієнічної культури та санітарної освіти населення в подоланні захворювань очей;
-сучасні методи діагностики та лікування очних хвороб.
-основи законодавства України про охорону здоров'я;
-накази та інструктивні листи МОЗ України, які регламентують роботу лікувально - профілактичних установ;

-моральну та юридичну відповідальність за збереження професійної таємниці;
-сучасний стан захворюваності на очні захворювання в регіоні, Україні, світі.

IV. Передумови вивчення навчальної дисципліни є

раніше здобуті програмні результати навчання галузі знань 22 Охорона здоров'я: «Основи медсестринства», «Анатомія людини», «Фізіологія», «Патоморфологія та патфізіологія», «Мікробіологія», «Медична біологія», «Основи латинської мови та медичної термінології», «Основи медичної психології».

V. Методи навчання:

Використовуються такі методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) і практичні (лабораторні та практичні роботи, симуляції, участь в роботі в ЛЗ з пацієнтами).

VI. Очикувані результати вивчення дисципліни (здобуті компетентності)

По закінченню вивчення дисципліни здобувач освіти набуває і застосовує наступні компетенції та судження:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності	ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності	СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно просвітницьку роботу. СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності. СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

	СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя). СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

VII. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН навчальної дисципліни "Медсестринство в офтальмології". Акушерська справа.

На 2026/2027 навчальний рік (денна ф/н)

Форма підсумкового контролю: диференційований залік

№ п/п	Тема	Всього	У тому числі

			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1.	Історія розвитку офтальмології. Організація офтальмологічної допомоги в Україні.	4	1	1	2
2.	Анатомічна будова органа зору та зв'язок його з організмом в цілому.	4	-	1	3
3.	Функції органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	7	1	2	4
4.	Оптична система ока. Уявлення про реакцію та акомодацію	10	2	4	4
5.	Основні принципи і методи лікування хворих на очні хвороби	4	-	1	3
6.	Хвороби захисного апарату ока (повік та сльозових органів)	5	-	1	4
7.	Хвороби очної ямки та рухового апарату ока	6	-	2	4
8.	Хвороби кон'юнктиви	6	-	2	4
9.	Хвороби рогівки та склери	7	1	2	4
10.	Хвороби судинної оболонки	6	1	2	3
11.	Хвороби кришталика та склистого тіла	7	1	2	4
12.	Глаукома	7	1	2	4
13.	Хвороби сітківки та зорового нерва	5	-	2	3
14.	Травми органа зору	10	2	4	4
15.	Диференційований залік	2	-	2	-

Усього	90	10	30	50

Форма контролю: фронтальне опитування, вирішування тестових завдань та ситуаційних задач, реферати, презентації, симуляційне навчання.

VIII. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН лекцій з дисципліни «Медсестринство в офтальмології». Акушерська справа.

На 2026/2027 навчальний рік (денна ф/н)

№ п/п	Тема	К-ть год. на тему
1.	Історія розвитку офтальмології. Анатомія органа зору. Функції органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	2
2.	Оптична система ока. Уявлення про рефракцію та акомодацію.	2
3.	Хвороби рогівки.	2
4.	Глаукома. Катаракта.	2
5.	Травми органа зору.	2
Всього		10

Форма контролю: фронтальне опитування, вирішування тестових завдань та ситуаційних задач, реферати, презентації, симуляційне навчання.

IX. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН практичних занять з дисципліни «Медсестринство в офтальмології». Акушерська справа.

На 2026/2027 навчальний рік (денна ф/н)

№ п/п	Тема практичного заняття	К-ть год. на тему
1.	Історія розвитку офтальмології. Анатомія органа зору. Функції органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	4
2.	Оптична система ока. Уявлення про рефракцію та акомодацію.	4
3.	Основні принципи та методи лікування хворих на очні хвороби. Хвороби повік та сльозових органів. Хвороби очної ямки та рухового апарату ока.	4
4.	Хвороби кон’юнктиви, рогівки та склери.	4
5.	Хвороби судинної оболонки. Хвороби кришталика та склистого тіла.	4
6.	Глаукома. Хвороби сітківки та зорового нерва.	4
7.	Травми органа зору.	4
8.	Підсумкове модульне заняття (ПМК) Диференційований залік	2
Всього		30

Форма контролю: фронтальне опитування, вирішування тестових завдань та ситуаційних задач, реферати, презентації, симуляційне навчання.

X. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни «Медсестринство в офтальмології». Акушерська справа.

На 2026/2027 навчальний рік (денна ф/н)

№ п/п	Тема	Всього годин	Форма контролю
1.	Історія розвитку офтальмології.Ї організація офтальмологічної допомоги в Україні.	2	Підготовка мультимед. презентацій
2.	Анатомічна будова органа зору зв'язок його з організмом в цілому.	3	Підготовка мультимед. презентацій
3.	Функції органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	4	Підготовка мультимед. презентацій
4.	Оптична система ока. Уявлення про реакцію та акомодацію	4	Підготовка мультимед. презентацій
5.	Основні принципи і методи лікування хворих на очні хвороби Хвороби очної ямки а рухового апарату ока	3 4	Підготовка мультимед. презентацій Підготовка мультимед. презентацій
6.	Хвороби захисного апарату ока (повік та сльозових органів) Хвороби кон'юнктиви	4 4	Підготовка мультимед. презентацій Підготовка мультимед. презентацій
7.	Хвороби рогівки та склери. Хвороби судинної оболонки	4 3	Підготовка мультимед. презентацій Підготовка мультимед. презентацій

8.	Хвороби кришталика та склистого тіла. Глаукома	4 4	Підготовка мультимед. презентацій Підготовка мультимед. презентацій
9.	Хвороби сітківки та зорового нерва	3	Підготовка мультимед. презентацій
10.	Травми органа зору	4	Підготовка мультимед. презентацій
Усього		50	

Форма контролю: фронтальне опитування, вирішування тестових завдань та ситуаційних задач, реферати, презентації, симуляційне навчання.

XI. ЗМІСТ

Тема 1. Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органа зору. Рефракція та акомодація

ЛЕКЦІЯ

Історія розвитку офтальмологічної науки, сучасні досягнення офтальмології в Україні. Організація офтальмологічної допомоги. Роль медичної сестри в збереженні зору в населення.
Зв'язок органа зору з центральною нервовою системою та організмом в цілому. Групи ризику при очних хворобах та методи подолання загрози зниження зору.
Анатомо-фізіологічні особливості ока, захисного і додаткового апарату ока. Функції органа зору. Центральний, периферійний та бінокулярний зір. Методи дослідження зорових функцій, участь медичної сестри в їх проведенні. Медсестринська оцінка порушень зорових функцій.
Оптична система ока. Поняття про рефракцію та акомодацію. Види порушень рефракції та способи їх визначення. Астигматизм, міопія, гіперметропія. Контактні та хірургічні способи корекції порушень рефракції. Вікові зміни рефракції. Профілактика ускладнень високого ступеня міопії.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Улаштування та обладнання очного кабінету поліклініки. Таблиці для визначення гостроти зору, кольоровідчуття, периметр для визначення поля зору.
Медсестринське обстеження пацієнта: збирання анамнезу, скарг, визначення загальних захворювань, професійних шкідливостей. Дослідження зорових функцій, аналіз отриманих результатів.
Ознайомлення з набором лінз. Проведення визначення рефракції. Аналіз отриманих результатів.
Підбір окулярів при міопії, гіперметропії, астигматизмі. Оформлення рецептів на окуляри.
Ознайомлення з контактними лінзами, засвоєння навичок догляду за лінзами та окулярами.

Визначення високого ступеня міопії, профілактика ускладнень. Роль медичної сестри у збереженні зору населення.
Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці при обстеженні пацієнта.

Практичні навички:

— визначення гостроти зору;

— визначення поля зору;

— визначення кольоросприйняття;

— дослідження бінокулярного зору;

— аналіз результатів обстеження;

— проведення суб'єктивного визначення рефракції;

— трактування результатів обстежень;

— проведення корекції порушень рефракції;

— пояснювання призначення лінз при міопії, гіперметропії, астигматизмі;

— виписування рецептів на окуляри;

— дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі під час обстеження пацієнта.

Тема 2. Захворювання кон'юнктиви і повік

ЛЕКЦІЯ

Проблеми пацієнтів в разі запальних захворювань кон'юнктиви. Диференціація перебігу запального процесу у випадку бактеріального та вірусного кон'юнктивіту. Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики та лікування пацієнтів при кон'юнктивіті: бактеріальному, вірусному, хламедійному (трахома), алергічному. Профілактика ускладнень.
Основні принципи та методи лікування при захворюваннях ока. Напрям лікування та способи введення препаратів в очній практиці.
Проблеми пацієнтів при захворюванні повік. Медсестринська оцінка запальних і незапальних патологічних процесів у повіках. Види блефаритів (простий, виразковий, мейбомієвий).
Ячмінь, медсестринська діагностика та догляд за пацієнтом. Ускладнення ячменя. Лікування та профілактика виникнення халазіона.
Правила техніки безпеки та дотримання правил особистої гігієни при обстеженні пацієнта та догляді за ним.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі кон'юнктивіту, блефариту, ячменю, халазіону. Оволодіння навичками медсестринського обстеження пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів, планування медсестринських втручань та реалізація їх, оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція. Дотримання правил техніки безпеки при обстеженні та догляді за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Практичні навички:

— збирання анамнезу;

— закапування очей;

— закладання мазей за повіку;

— накладання пов’язки на око;

— промивання очей;

— проведення масажу повік;

— оброблення хрящового краю повік;

— вивертання повіки;

— дотримання правил техніки безпеки при обстеженні та догляді за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Тема 3. Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти

ЛЕКЦІЯ

Роль медичної сестри в діагностиці захворювань слізного апарату. Особливості перебігу дакріоциститу, профілактика ускладнень. Участь медичної сестри в діагностиці прохідності слізних шляхів.
Дакріоаденіт. Причини виникнення. Медсестринська діагностика та спостереження. Роль медичної сестри у запобіганні виникнення захворювань слізної залози.
Медсестринське обстеження та діагностика при хворобах орбіти. Особливості лікування, профілактики ускладнень при остеоперіоститі та флегмоні орбіти. Медсестринська опіка над пацієнтом до і після хірургічного втручання.
Проблеми пацієнтів при захворювання рухового апарату очей. Поняття про співдружню і паралітичну косоокість, диференціальна діагностика. Визначення кута косоокості. Участь медсестри в діагностиці і лікуванні амбліопії.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при захворюваннях орбіти: остеомієліті, флегмоні орбіти. Медсестринська діагностика та спостереження при різних видах косоокості. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.
Дотримання правил техніки безпеки під час обстеження, догляду за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.
Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі захворювань слізного апарату очей (дакріоденіті, дакріоциститі).
Практичні навички:

— збирання анамнезу;

— закапування очей;

— закладання мазей за повіку;

— накладання пов’язки на око;

— промивання очей;

— промивання слізних шляхів;

— дослідження прохідності слізних шляхів;

— проведення масажу ділянки слізного мішка;

— вивертання повіки;

— здійснення догляду за дренажем;

— введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;

— досліджування бінокулярного зору (методом Соколова);

— визначення кута косоокості (способом Гіршберга);

— накладання монокулярної пов'язки;

— проведення оклюзії здорового ока;

— дотримання правил охорони праці лузі при обстеженні, догляді за пацієнтом, професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Тема 4. Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика

ЛЕКЦІЯ

Вирішення проблем пацієнтів з захворюваннями склери. Запальний і незапальний склерит. Зв'язок захворювань склери з хронічними хворобами організму (туберкульоз, ревматизм, хвороби травного каналу тощо). Медсестринська діагностика та лікування.
Захворювання рогівки. Причини гострих і хронічних кератитів. Основні ознаки бактеріальних і вірусних кератитів. Ускладнення та роль медсестри в їх профілактиці. Участь медсестри в діагностиці та лікуванні хронічного кератиту. Зв'язок з такими захворюваннями, як ревматизм, туберкульоз, сифіліс тощо.
Проблеми пацієнтів при захворюваннях переднього і заднього відділів судинної оболонки ока. Причини виникнення. Гострий і хронічний увеїт, зв'язок їх з загальними захворюваннями організму (туберкульоз, ревматизм, атеросклероз, гіпертонічна хвороба тощо).
Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики і лікування пацієнтів при іридоцикліті і хоріоїдиті. Невідкладна допомога при гострому іриті. Роль медсестри в профілактиці ускладнень. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.
Роль медсестри в діагностиці та лікуванні катаракти. Основні симптоми вродженої та набутої катаракти. Медсестринська опіка над пацієнтом до і після операції.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при склериті, кератиті, увеїті, катаракті.
Медсестринське обстеження пацієнта: збирання анамнезу, скарг, визначення причин виникнення кератиту, склериту, іридоцикліту.
Медсестринська діагностика та планування медсестринських втручань при катаракті.
Післяопераційний догляд. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при догляді за пацієнтом.
Догляд за пацієнтом, виконання лікарських призначень, надання невідкладної долікарської допомоги при гострому кератиті відповідно до протоколів лікування.

Практичні навички:

— промивання очей;

— закапування очей;

— закладання мазі за повіку;

— проведення коларголової та флюоресцеїнової проби;

— взяття матеріалу з кон'юнктиви для бактеріологічного обстеження;

— дотримання правил охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при догляді за пацієнтом.

Тема 5. Глаукома

ЛЕКЦІЯ

Поняття про дренажну систему ока, гідродинаміку внутрішньоочної рідини та внутрішньоочний тиск. Глаукома як одна з причин сліпоти. Класифікація глаукоми. Медсестринська діагностика та особливості догляду при глаукомі. Стадії глаукоми і їх визначення. Проби на глаукому. Сучасні лікувальні препарати.
Гострий напад глаукоми, причини, ознаки. Роль медсестри в профілактиці ускладнень глаукоми та запобіганні гострого нападу. Невідкладна допомога в разі гострого нападу глаукоми. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.
Догляд за пацієнтом, виконання лікарських призначень, надання невідкладної долікарської допомоги в разі гострого нападу глаукоми відповідно до протоколів лікування.
Сучасні хірургічні методи лікування глаукоми. Роль диспансерного спостереження та профілактичних оглядів. Особливості режиму дня, харчування та фізичного навантаження у випадку глаукоми. Роль медсестри в запобіганні сліпоти.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі глаукоми: медсестринське обстеження, діагноз, планування медсестринських втручань відповідно до протоколів лікування.
Медсестринська діагностика гострого нападу глаукоми, надання невідкладної долікарської допомоги відповідно до протоколів лікування.
Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

Практичні навички:

— визначення гостроти зору;

— визначення поля зору;

— вимірювання величини внутрішньоочного тиску;

— проведення проб на глаукому;

— трактування результатів проведених проб;

— збирання анамнезу;

— закапування очей;

— закладання мазей за повіку;

— введення ліків внутрішньом’язово, внутрішньовенно;

— постановка п’явок на скроні;

— дотримання правил охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

Тема 6. Захворювання сітківки і зорового нерва. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі

ЛЕКЦІЯ

Проблеми пацієнтів при захворюванні сітківки. Зв’язок патології сітківки з загальними захворюваннями організму (гіпертонічна хвороба, атеросклероз, цукровий діабет, хвороби нирок тощо). Оцінка стану пацієнта при емболії центральної артерії сітківки, відшаруванні та розриві сітківки. Надання невідкладної допомоги. Медсестринська опіка над пацієнтом. Особливості післяопераційного догляду. Роль медсестри в профілактиці захворювань сітківки.
Гострі та хронічні захворювання зорового нерва. Причини їх виникнення. Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики та лікування пацієнтів при гострому невриті та атрофії зорового нерва. Роль медсестри в профілактиці сліпоти, що виникає внаслідок захворювань зорового нерва.
Проблеми пацієнтів з травмами та опіками органа зору. Класифікація травм органа зору. Основні симптоми контузії придатків ока та очного яблука. Медсестринська оцінка стану пацієнта, невідкладна допомога при проникних і непроникних пораненнях очного яблука.
Особливості термічних, хімічних і променевих опіків органа зору. Медсестринська оцінка стану пацієнта та невідкладна допомога при опіках.
Особливості обстеження пацієнтів при травмах органа зору, участь медсестри в їх проведенні. Роль медсестри в профілактиці очного травматизму.
Правила техніки безпеки та охорони праці в галузі. Заходи безпеки при експлуатації електроапаратури. Особливі вимоги при роботі з балонами заповненими газом.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Особливості медсестринської діагностики захворювань зорового нерва. Роль медсестри у запобіганні ускладнень. Медсестринський догляд і спостереження. Виявлення захворювань, які провокують розвиток атрофії зорового нерва. Медсестринська профілактика сліпоти.
Відпрацювання етапів медсестринського процесу при увеїті, захворюваннях сітківки: крововилив в сітківку, розрив та відшарування сітківки, емболія центральної артерії сітківки.
Відпрацювання етапів медсестринського процесу при ушкодженнях очного яблука та його захисного апарату. Засвоєння та надання невідкладної долікарської допомоги при травмах, контузіях, опіках органу зору відповідно до протоколів лікування. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки, протиепідемічного режиму.

Практичні навички:

— визначення гостроти зору;

— визначення поля зору;

— визначення кольоросприйняття;

— трактування результатів обстежень;

— збирання анамнезу;

— закапування очей;

— введення ліків під кон’юнктиву;

— здійснення догляду після операції;

— введення ліків внутрішньом’язово, внутрішньовенно;

— накладання монокулярної пов’язки;

— накладання бінокулярної пов’язки;

— проведення огляду та пальпації ока, захисного апарату очей;

— взяття крові на біохімічне дослідження;

— надання невідкладної долікарської допомоги при травмах, контузіях, опіках органу зору;

— дотримання правил техніки безпеки та охорони праці в галузі; професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

XII. Перелік питань до диференційованого заліку

1. Оболонки очного яблука.
2. Будова та функції зовнішньої оболонки ока.
3. Будова внутрішньої оболонки ока, функції.
4. Будова середньої оболонки ока, функції.
5. Бінокулярний зір.
6. Функції зорового нерва.
7. Будова кута передньої камери, функції.
8. Будова повік.
9. Гідродинаміка ока.
10. Будова слізного апарату ока.
11. Характеристика внутрішньоочного тиску.
12. Шляхи відтоку водянистої вологи.
13. Будова та функції склистого тіла.
14. Слізовивідні шляхи.
15. Характеристика периферійного зору.
16. Оптична система ока.
17. Основа кольорового зору.
18. Зорові функції органа зору.
19. Визначення центрального зору.
20. Поняття про клінічну рефракцію.
21. Поняття про акомодацію.
22. Вікові особливості кришталика, вплив їх на його функцію.
23. Види акомодації.
24. Поняття про астигматизм.
25. Еметропічна рефракція.
26. Особливості догляду за контактними лінзами.
27. Визначення периферійного зору.
28. Визначення гіперметропічної рефракції.
29. Визначення міопії.
30. Особливості корекції короткозорості та далекозорості.
31. Поняття за пресбіопію.
32. Вимоги до використання очних крапель.
33. Механізми забезпечення стабільності очного тиску.
34. Препарати, що звужують зіницю.
35. Препарати, що розширюють зіницю.
36. Лікарські засоби, які використовують для місцевого лікування очей.
37. Способи місцевого лікування очей.
38. Відмінності ячменя від блефариту.
39. Трахома, причини виникнення, ознаки.
40. Медсестринський процес при трахомі.
41. Причини виникнення виразкового блефариту.
42. Поверхнева ін’єкція, відмінності від глибинної.
43. Відмінності лусочкового та виразкового блефаритів.

44. Ускладнення ячменя.
45. Медсестринська діагностика кон’юнктивіту.
46. Ускладнення кон’юнктивіту.
47. Відмінності бактеріального та вірусного кон’юнктивіту.
48. Медсестринська діагностика дакріоциститу.
49. Причини та ознаки дакріоденіту.
50. Способи визначення прохідності слізних шляхів.
51. Препарати для лікування вірусного і бактеріального кон’юнктивіту.
52. Профілактика кон’юнктивіту.
53. Медсестринське спостереження при кон’юнктивіті.
54. Особливості алергійного кон’юнктивіту.
55. Загальне і місцеве лікування алергійного кон’юнктивіту.
56. Запалення рогівки, класифікація.
57. Медсестринська діагностика кератиту.
58. План медсестринських втручань при кератиті.
59. Ускладнення кератиту.
60. Причини виникнення кератиту.
61. Невідкладна допомога при ушкодженнях рогівки.
62. Медсестринська діагностика іридоцикліту.
63. Відмінності гострого іридоцикліту від нападу глаукоми.
64. Медсестринська діагностика глаукоми.
65. Медсестринські втручання при іридоцикліті.
66. Принципи лікування больма.
67. Профілактика гострого нападу глаукоми.
68. Медсестринський процес при глаукомі.
69. Причини та ознаки гострого нападу глаукоми.
70. Препарати, які використовують для зниження очного тиску.
71. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми.
72. Показання до хірургічного лікування глаукоми.
73. Медсестринська діагностика захворювань переднього та заднього відділів судинної оболонки ока.
74. Причини захворювань судинного тракту.
75. Види ушкоджень ока.
76. Визначення тяжкості контузії.
77. Медсестринська діагностика ушкоджень ока.
78. Основні ознаки проникних поранень ока.
79. Медсестринська допомога при проникних пораненнях ока.
80. Діагностика різних ступенів опіку.
81. Види опіків.
82. Медсестринська допомога при різних видах опіків.
83. Ознаки другого ступеня опіку.
84. Медсестринський процес при захворюваннях сітківки.
85. Причини виникнення крововиливу у сітківку.
86. Медсестринська діагностика крововиливу у сітківку.
87. Медсестринське спостереження при крововиливі у сітківку.
88. Причини виникнення розриву сітківки.

89.Медсестринська діагностика розриву сітківки.
90.Особливості лікування розриву сітківки.
91.Види косоокості.
92.Роль медичної сестри в діагностиці та лікуванні косоокості.
93.Роль загальних захворювань організму в розвитку захворювань ока.
94.Види катаракти.
95.Медсестринська діагностика катаракти.
96.Особливості лікування катаракти.
97.Медсестринська діагностика захворювань орбіти.
98.Консервативне та хірургічне лікування захворювань орбіти.
99.Гострі та хронічні захворювання зорового нерва.
100.Причини та ознаки гострого неврита зорового нерва.
101.План медсестринських втручань при невриті зорового нерва.
102.Причини атрофії зорового нерва.
103.Медсестринська діагностика атрофії зорового нерва.
104.Лікування атрофії зорового нерва.
105.Роль медичної сестри у профілактиці виникнення атрофії зорового нерва.
106.Причини сліпоти.
107.Зв'язок захворювань ока з хворобами серцево-судинної системи.
108.Зв'язок захворювань ока з ендокринними захворюваннями.
109.Професійні захворювання очей.
110.Роль медичної сестри в профілактиці професійних захворювань очей.
111.Правила техніки безпеки та охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму в офтальмологічному відділенні лікувально-профілактичного закладу.

XIII. Перелік практичних навичок до диференційованого заліку.

1. Проведення зовнішнього огляду ока та захисного апарату.
2. Вивертання повіки.
3. Збирання анамнезу.
4. Визначення гостроти зору.
5. Визначення поля зору.
6. Вимірювання величини внутрішньоочного тиску.
7. Визначення кольоросприйняття.
8. Досліджування бінокулярного зору (метод Соколова).
9. Визначення кута косоокості (спосіб Гіршберга).
10. Вимірювання температури тіла.
11. Проведення проби на глаукому.
12. Визначення стадії глаукоми.
13. Проведення пальпації ока.
14. Перевірка прохідності слізних шляхів.
15. Трактування результатів обстежень.
16. Проведення коларголової проби.

17. Промивання очей.
18. Закапування очей.
19. Закладання мазі за повіку.
20. Промивання слізних шляхів.
21. Введення ліків під кон’юнктиву.
22. Ставлення п’явок на скроні.
23. Введення ліків підшкірно, внутрішньом’язово, внутрішньовенно.
24. Догляд за дренажем.
25. Накладання монокулярної пов’язки.
26. Накладання бінокулярної пов’язки.
27. Корекція порушень рефракції.
28. Надання пояснень використовуванню лінз при різних видах порушень рефракції.
29. Проведення оклюзії здорового ока.
30. Масаж повік.
31. Оброблення хрящового краю повік.
32. Взяття крові на біохімічне дослідження.
33. Взяття матеріалу з кон’юнктиви на бактеріологічне дослідження.
34. Догляд хворого після операції.
35. Виписування рецептів на окуляри.
36. Виписування рецептів на лікарські засоби (очні краплі, очні мазі та інші лікувальні препарати).
37. Вирішування ситуаційних задач та тестових завдань.
38. Симуляційне навчання.
39. Використання ділових ігор.

Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці в галузі, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при роботі в офтальмологічному відділенні лікувально-профілактичного закладу.

XIV. Методи контролю та критерії оцінювання для поточного і підсумкового контролю

Методи контролю:

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

1. поточний контроль;
2. підсумковий контроль (модульний, диференційований залік, ЄДКІ).

Оцінку знань здобувача освіти з дисципліни здійснюють відповідно до вимог організації навчального процесу. Для оцінювання знань використовується чотирибальна національна шкала.

Поточне оцінювання знань здобувача освіти здійснюється під час проведення лекційних, семінарських та практичних занять, враховуючи також самостійну роботу здобувача освіти, і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу та вміння застосувати його для вирішення практичної діяльності і володіння відповідними компетенціями.

Підсумковий контроль проводять з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах.

Форми контролю, які використовуються: усні (опитування індивідуальне і фронтальне), письмові, тестові завдання, виконання практичних завдань, вмінь та навичок, вирішення ситуаційних завдань шляхом симуляцій та роботи з пацієнтом в ЛЗ.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляються оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для даної дисципліни. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за 4-х бальною системою оцінювання

Оцінка «відмінно» - здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє вміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо- професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності. При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Вміє

оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «добре» - здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «задовільно» - здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Недостатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми. При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипоказання для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичної навички. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «незадовільно» - здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять не значну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань.

XV. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Жабоєдов Г.Д., Скрипник Р.Л. Офтальмологія. – К.Медицина, 2018. – 296с.+28с. кольор.вкл.
2. Жабоєдов Г.Д., Кіреєв В.В. Практикум з очних хвороб. – К.: Здоров я, 2002. – 205 с.
3.Новицький І. Я. Очні хвороби: підручник. – К.: Здоров я, 2000. – 184 с.
4.Корконіжко О.М. Медсестринство в офтальмології. – К.: Медицина, 2008. – 200с.
5.Жабоєдов Г.Д., Сергієнко М.М. Очні хвороби. – К.: Здоров я, 2002. – 62с.

додаткова:

1. Касевич Н. М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 248с.
2. Татасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 488 с.
3.Безпека життєдіяльності / Є.П. Желіба, Н.В. Звіруха, В.В.Зацарний. – К: Каравелла, 2005. – 205с.
4.Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 200с.

Інформаційні ресурси:

1. https://www.medpublish.com.ua/katalog-ophtalmologija/c-532_564.html